

Dopravní a energetický
stavební úřad
odbor energetických staveb
Nábř. L. Svobody 1222/12
110 00 Praha 1
posta@desu.gov.cz

E-mail se zaručeným elektronickým podpisem

1. 10. 2026

1. Příhláška podle zákona č. 100/2001 Sb. do navazujícího povolovacího řízení pro záměr „Výstavba multipalivového kotle EU II“ – zopakováno

2. Odvolání proti povolení záměru „Výstavba multipalivového kotle EU II“: k veřejné vyhlášce DESÚ ze dne 24. 8. 2026, č. j. DESU/221/024094/26 – doplnění důvodů

Dopravní a energetický stavební úřad, odbor energetických staveb (dále jen DESÚ) dne **1. 9. 2026** na své úřední desce na základě žádosti firmy **TTS energo s.r.o.** (dále jen firma) ze dne **10. 4. 2026** veřejnou vyhláškou vyvěsil rozhodnutí ze dne **24. 8. 2026, č. j. DESU/221/024094/26** o povolení záměru „Výstavba multipalivového kotle EU II“ (dále jen spalovna). Řízení probíhá podle zákona č. **283/2021 Sb.** (dále jen NSZ) a zákona č. **416/2009 Sb.**

Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu (dále jen Děti Země) dne **4. 9. 2026** zaslaly na DESÚ písemnost s názvem „Příhláška do navazujícího řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. a odvolání proti povolení záměru „Výstavba multipalivového kotle EU II“: k veřejné vyhlášce DESÚ ze dne 24. 8. 2026, č. j. DESU/221/024094/26“.

Děti Země dle § 3 písm. g) bodu 1. a písm. i) bodu 2. a § 9c odst. 4 a odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb. PODRUHÉ (z opatrnosti) oznamují **účast v tomto řízení v odvolací fázi** (pozn.: závazné stanovisko EIA je z 10. 2. 2025, č. j. KUJI 13716/2025 OZPZ 651/2024 MI – https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_VYS1268).

Děti Země dále PODRUHÉ sdělují, že splňují podmínky dle § 3 písm. i) bodu 2 výše cit. zákona pro účast v tomto řízení, neboť předmětem jejich činnosti je mj. ochrana životního prostředí, hlavní činností není podnikání a ani jiná výdělečná činnost a existují déle než tři roky.

Důkazem jsou stanovy (viz <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=772350>) a další údaje ve veřejném rejstříku (viz <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=836876&typ=UPLNY>).

Povolení ze dne **24. 8. 2026** bylo vyvěšeno dne **1. 9. 2026** a považuje se za doručené **16. 9. 2026**, takže dle zákona č. 100/2001 Sb. končí lhůta pro zaslání přihlášky spolků do odvolací fáze řízení a také odvolání dne **1. 10. 2026**.

Děti Země jako účastník řízení dle zákona č. 100/2001 Sb. v odvolací fázi a dle NSZ zasílají proti rozhodnutí DESÚ ze dne **24. 8. 2026, č. j. DESU/221/024094/26** **do 1. 10. 2026**

o d v o l á n í

a žádají, aby napadené rozhodnutí o povolení záměru bylo dle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu zrušeno a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí. Napadáno je rozhodnutí v celém rozsahu.

Odůvodnění:

K záměru

Předmětem povolenacího řízení je záměr s názvem „Výstavba multipalivového kotle EU II“, jehož účelem je vybudování nového multipalivového kotle v lokalitě teplárny Sever s kombinovanou výrobou tepla a elektrické energie v jedné lince. Kotel je koncipován na spalování biomasy a směsného komunálního odpadu (dále jen SKO) jak samostatně pro každé palivo, tak pro jejich kombinaci.

Preferovaná je varianta spalování SKO s tím, že v případě jeho nedostatku bude spalována kombinace paliv, popř. pouze biomasa. Celková maximální kapacita spalování pro SKO je 20 000 t/rok, celkový výkon kotle má být 7,0 t/h páry (s tlakem 61 bar(a) a za teploty 305 °C).

Technologie spalovny je složena z několika na sebe navazujících celků:

- příjem a skladování paliva
- úprava a manipulace s odpady
- spalovací zařízení a utilizace tepla
- výroba elektrické energie
- čištění spalin
- související činnosti (přípojky médií, elektro, MaR, řízení atd.)

V areálu současné skládky tuhých komunálních odpadů (dále jen TKO) Petrůvky bude vybudována třídící linka, která má být povolena samostatně. Linka může mít vliv prostřednictvím automobilové dopravy podél svozových tras do spalovny. Nyní se SKO sváží na skládku v Petrůvkách, takže se významná změna vlivů automobilové dopravy na okolí neočekává.

Pro redukci NOX se aktuálně uvažuje s využitím buď technologie SCR jako v EIA (selektivní katalytická redukce s násádkem amoniaku vzniklého termickým rozkladem močoviny), nebo případně SNCR (selektivní nekatalytická redukce násádkem roztoku močoviny do spalovacího prostoru).

Z obsahu povolení

„Záměr je situován ve stávajícím teplárenském areálu stavebníka – Teplárna Sever. Navrhovaná stavba bude zbudována na dosud nezastavěném prostranství severně od haly současné teplárny. Areál se nachází v severovýchodní okraji města Třebíče v rozšiřující se průmyslové zóně je oplocený a převážně rovinný...“

Účelem stavby je vybudování nového multipalivového kotle v lokalitě Teplárny Sever, včetně dopravních (příjmových) kapacit pro energetické využití komunálního odpadu s kogenerací, tj. kombinovanou výrobou tepelné a elektrické energie v jedné lince....“

Zařízení areálu Teplárny Sever Třebíč je koncipováno tak, aby převážná část produkovaného tepla byla využita pro dodávky do systému CZT a pro výrobu elektrické energie. Kapacita je proto navržena vzhledem k současným spotřebám tepla v rámci CZT města Třebíč. Veřejný zájem na zřízení a provozování akce... je dán zákonem č. 458/2000 Sb..., a to konkrétně z ust. § 2 odst. (2), písmeno c), bod 14)...

Areál teplárny Sever je v současnosti vybaven 3 kotli na biomasu, 4 kogeneračními jednotkami (KGJ) na zemní plyn a 4 kotli (2x na zemní plyn a 2x na zemní plyn/LTO), které slouží jako špičkové, resp. záložní zdroje a jsou využívány pouze ojediněle. Nový multipalivový kotel doplní sestavu spalovacích zdrojů a svým výkonem (dodávkou tepla do CZT) nahradí 1 stávající kotel na biomasu (kotel K2 o tep. příkonu 9,9 MWt)...

Jedná se o pětipodlažní soubor objektů, celkové hmoty tvaru L o celkovém půdorysném rozměru 35,2 x 42,1 m... Nejvyšší bod objektu se nachází na atice ve výšce 23 m od úrovně čisté podlahy. Barevné řešení vnějších částí objektu je navrženo v matných světle šedých až zemitých tónech s nízkým leskem povrchů...“

Povolení obsahuje tyto 4 výroky:

- výrok I. = povolení záměru s cca 31 stavebními objekty
- výrok II. = podmínka umístění záměru na konkrétních pozemcích (parc. č.)
- výrok III. = uložení 32 podmínek k provedení záměru
- výrok IV. = uložení 3 podmínek k užívání záměru

Ve spisu jsou mj. tyto podklady, které se týkají zájmů ŽP, které hájí Děti Země:

- 1) souhlasné závazné stanovisko EIA KÚ v Jihlavě ze dne **10. 2. 2025, č. j. KUJI 13716/2025, OZPZ 651/2024 MI** (12 požadavků: 4 požadavky pro fázi přípravy, reálně 3, tj. bez podmínky č. 4, 1 požadavek pro fázi realizace, 5 požadavků pro fázi provozu a 2 požadavky pro sledování provozu) – viz podmínka č. 27 povolení (str. 8-10) s uložení 11 požadavků, kromě č. 4
- 2) ověřující stanovisko EIA KÚ v Jihlavě ze dne **11. 6. 2026, č. j. KUJI 51352/2026, OZPZ 860/2026 ML** (s uvedením, že požadavek č. 4 závazného stanoviska EIA je změnou záměru nereálný)
- 3) JES KÚ v Jihlavě ze dne **9. 4. 2026, č. j. KUJI 31393/2026, OZPZ 112/2026/MI** (2 požadavky: A. na ochranu živočichů, resp. letících ptáků, a B. ke zmírnění zásahu do krajinného rázu, resp. výsadba 4 stromů dvou listnatých druhů, blíže neurčeného počtu keřů sedmi listnatých druhů a popínavého břečťanu na západní a severní stěně) – viz podmínka č. 28 povolení (str. 10)

Na str. 21 povolení se mj. uvádí toto: „*Předložená projektová dokumentace stavby byla zpracována v 10/2025 v rozsahu vyhlášky č. 131/2024 Sb... Do projektové dokumentace pro vydání povolení záměru jsou zpracovány i veškeré požadavky vyplývající z jednotlivých stanovisek dotčených orgánů a podmínky uvedené ve vyjádření správce dopravní a technické infrastruktury.*“

Poznámka ke spalovně

Děti Země úvodem připomínají, že povolovaná spalovna představuje závažné environmentální i zdravotní riziko, přičemž dopady některých toxických látek, se kterými bude ve spalovně nakládáno nebo které zde budou vznikat, měly být v povolovacím řízení podrobně a řádně zohledněny a vypořádány. To se však nestalo. Odborné studie přitom prokazují, že toxické látky uvolňované při spalování mohou mít významné negativní dopady na životní prostředí i zdraví obyvatel, a to i při dodržení platných limitů (pokud jsou pro tyto látky vůbec stanoveny).

1. K obsahu JES ze dne 9. 4. 2026 – žádost o přezkum a o změnu dvou uložených požadavků

Ve spise se mj. nachází JES KÚ v Jihlavě ze dne **9. 4. 2026, č. j. KUJI 31393/2026, OZPZ 112/2026/MI**, jehož 2 požadavky jsou součástí podmínky č. 28 povolení (viz str. 10).

Děti Země žádají, aby byla přezkoumána zákonnost a správnost JES ze dne **9. 4. 2026**, a to z níže uvedených důvodů, které se týkají aktuální a účinnější ochrany ptáků před zbytečnými nárazy do stěn spalovny a také zmírnění zásahu záměru do krajinného rázu, aby oba jeho požadavky byly změněny ve prospěch zájmů ochrany ŽP.

1.1. K požadavku A. JES o ochraně ptáků

Požadavek A. JES zní takto:

„Průhledné skleněné plochy, větší než dva metry čtvereční, budou zabezpečené proti nárazům ptáků – ochranné prvky o velikosti minimálně 3 cm vzdálené 10 cm od sebe (podrobnosti viz aktuální doporučení Česko společnosti ornitologické).“

Povolení na str. 23 u požadavku A. JES k ochraně ptáků mj. uvádí toto: „Z důvodu stále se vyvíjejících poznatků a materiálů je jejich provedení navázáno na aktuální doporučení České společnosti ornitologické např. viz <https://www.birdlife.cz/co-delame/vyzkum-a-ochrana-ptaku/ochrana-druhu/konflikty-ptak-clovek/ptaci-a-skla>“.

KÚ v Jihlavě v JES na str. 4 k uložení tohoto požadavku uvádí následující: „Obecným doporučením je opatřit skleněné tabule polepy nebo zmatněním skla (pruhy, puntíky), tak aby vzdálenost mezi objekty o velikosti minimálně 3 cm nebyla větší jak 10 cm, tj. taková vzdálenost od sebe, aby pták "mezi nimi neproletěl". Z důvodu stále se vyvíjejících poznatků a materiálů je jejich provedení navázáno na aktuální doporučení České společnosti ornitologické např. viz <https://www.birdlife.cz/co-delame/vyzkum-a-ochrana-ptaku/ochrana-druhu/konflikty-ptak-clovek/ptaci-a-skla/>.“

Děti Země žádají, aby byla dle § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumána zákonnost a správnost JES a aby byl požadavek A. JES změněn tak, aby z opatrnosti i z aktuálního hlediska obsahoval ještě další dvě internetové stránky. Tím bude právně a věcně zaručeno, že ochrana ptáků před zbytečnými nárazy do příp. skleněných stěn spalovny nad 2 m² bude správná, reálná a důsledná.

Děti Země do požadavku A. JES (a tedy do podmínky č. 28 povolení) žádají doplnit tento text:

Česká společnost ornitologická: Ptáci a skla

<https://www.birdlife.cz/co-delame/vyzkum-a-ochrana-ptaku/ochrana-druhu/konflikty-ptak-clovek/ptaci-a-skla>

Česká společnost ornitologická: Zabezpečení skel

<https://www.birdlife.cz/zapojte-se/pomoc-ptakum/zabezpeceni-skel>

Publikace „Ptáci a skla“:

https://www.birdlife.cz/wp-content/uploads/2017/09/Ptaci-a-skla-A5_16-stran-JK-s-popiskami-FN.pdf

1.2. K požadavku B. JES o výsadbě dřevin ke zmírnění zásahu do krajinného rázu

Požadavek B. JES zní takto:

„Bude provedena výsadba dřevin:

- **ze západní strany** areálu na pozemku p. č. 1794/2 k. ú. Třebíč 1 ks javoru mléče (*Acer platanoides*) a 1 ks javoru babyky (*Acer campestre*);
- **ze severní strany** objektu souvislé keřové patro ve složení javor babyka (*Acer campestre*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), líska obecná (*Corylus avellana*), brslen evropský (*Euonymus europaeus*), řešetlák počisticový (*Rhamnus cathartica*), trnka obecná (*Prunus spinosa*), zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*) a ozelenění neopadavými rostlinami (břečťan) železobetonových stěn ze západní a severní strany objektu;
- **z východní strany** areálu na pozemku p. č. 1794/5 k. ú. Třebíč 1 ks javoru mléče (*Acer platanoides*) a 1 ks javoru babyky (*Acer campestre*).“

Na str. 23-24 povolení se u požadavku B. JES ke zmírnění zásahu záměru do krajinného rázu výsadbou dřevin uvádí mj. toto: „**Pro zmírnění vlivu** byla dána také podmínka ozelenění areálu a to výsadbou dřevin:...“

KÚ v Jihlavě v JES na str. 4-5 k uložení tohoto požadavku uvádí následující: „**Pro zmírnění vlivu** byla dána také podmínka ozelenění areálu a to výsadbou dřevin... Výše uvedenými podmínkami bude vliv záměru na krajinný ráz zmírněn, a proto byl dán souhlas s umístěním záměru.“

Děti Země namítají, že v uloženém požadavku **chybí uvedení konkrétního počtu vysazovaných keřů** podle druhů dřevin, např. 5 ks babyky, 5 ks hlohu, 5 ks lísky apod. Doplněním počtů keřů bude zmírnění vlivů spalovny na okolí jasně a konkrétně stanoveno, takže takto doplněný požadavek bude jednoznačný a vymahatelný.

Současně je žádoucí, aby byl tento požadavek dále **doplněn o péči o všechny tyto vysazené dřeviny po dobu 5 let** ve smyslu ust. § 9 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. (i když se týká péče o náhradní výsadbu dřevin za kácené dřeviny, což není tento případ). Tím bude zaručeno, že všechny vysazené dřeviny v době klimatických změn (střídání období značného sucha a vysokých srážek) budou během prvních kritických let životaschopné, zvláště ve městě, kde je vyšší koncentrace agresivních látek v ovzduší.

Dále je žádoucí, aby byl tento požadavek také doplněn o konkrétní lhůtu rychlé výsadby všech dřevin, takže škodlivý zásah spalovny na okolí bude zmírněn co nejrychleji, tzn. nikoliv až před vydáním kolaudačního rozhodnutí, k němuž může dojít až 1–2 roky od zahájení povinného zkušebního provozu.

Je proto nutné požadavek doplnit o **provedení výsadby všech dřevin do zahájení zkušebního provozu** (logicky ve vhodném období během roku pro výsadbu). To by neměl být žádný finanční, technický, organizační, časový a ani právní problém: pokud žadatel dokáže postavit celou spalovnu za stovky milionů Kč a připravit ji do zkušebního provozu, jistě zvládne současně zajistit i výsadbu 4 stromů, cca 35 ks keřů a břečťanu na dvou stěnách spalovny.

Děti Země žádají, aby byla dle § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumána zákonnost a správnost JES a aby byl požadavek B. JES změněn tak, že

- bude obsahovat konkrétní počty vysazovaných keřů podle jejich druhů,
- bude zajištěna péče o všechny vysazené dřeviny během 5 let od jejich výsadby s tím, že pokud dojde k úhynu nějaké dřeviny, tak bude obratem vysazena nová dřevina, takže po pěti letech se provede kontrola stavu dřevin a mělo by jich být tolik podle druhů, jak ukládá JES, a
- všechny dřeviny budou vysazené ve vhodném období roku do zahájení zkušebního provozu, což si orgán ochrany přírody opět zkontroluje (stejně jako stav dřevin po pěti letech od jejich výsadby).

Tímto způsobem bude požadavek B. JES jednoznačný, vymahatelný a kontrolovatelný a hlavně zmírnění zásahu spalovny na krajinný ráz bude účinnější a rychlejší.

2. K obsahu souhlasného závazného stanoviska EIA ze dne 10. 2. 2025 a k procesu EIA – žádost o přezkum, uložení změn požadavků a nových požadavků

Ve spise se mj. nacházejí tato dvě závazná stanoviska, která se týkají procesu EIA:

- souhlasné závazné stanovisko EIA KÚ v Jihlavě ze dne **10. 2. 2025**, č. j. **KUJI 13716/2025, OZPZ 651/2024 ML**, jehož 11 požadavků (mimo č. 4) je součástí podmínky č. 27 povolení: 3 pro fázi přípravy, 1 pro fázi realizace, 5 pro fázi provozu a 2 pro sledování provozu (viz str. 8-10 povolení)
- ověřující stanovisko EIA KÚ v Jihlavě ze dne **11. 6. 2026**, č. j. **KUJI 51352/2026, OZPZ 860/2026 ML**

Na str. 20 povolení se mj. uvádí, že dle ověřujícího stanoviska EIA ze dne **11. 6. 2026** byl ze závazného stanoviska EIA ze dne **10. 2. 2025** vypuštěn požadavek č. 4, neboť je v důsledku přípustné změny záměru neproveditelný.

Děti Země žádají, aby byla dle § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumána zákonnost a správnost průběhu procesu EIA a současně i závazného stanoviska EIA ze dne **10. 2. 2025** jako výsledku tohoto procesu EIA, a to z níže uvedených důvodů, které jsou ve prospěch zájmů ochrany ŽP.

2.1. K procesu EIA: nedostatečné posouzení toxických látek v emisích a v tuhých zbytcích po spalování

Moderní vědecké poznatky ukazují, že spalování odpadů vede k tvorbě a uvolňování celé řady škodlivých látek, jejichž přítomnost v životním prostředí může mít dlouhodobé negativní důsledky.

2.1.1. Perfluorované látky (PFAS), známé také jako „věčné chemikálie“, jsou extrémně perzistentní a mohou se při spalování transformovat na toxičtější sloučeniny, případně se koncentrovat v popelu. Studie ukazují, že spalovny odpadu mohou být významným zdrojem PFAS v odpadech a emisích, přičemž část těchto látek může být uvolňována do ovzduší a část se koncentruje v pevných zbytcích, jako je popel a struska (Björklund et al., 2024; Hyks et al., 2024). Tyto zbytky mohou být následně využívány ve stavebnictví, čímž vzniká riziko další kontaminace prostředí, například půdy a podzemních vod.

Dokumentace EIA se PFAS věčně vůbec nezabývá – PFAS jsou v ní zmíněny pouze v seznamu použitých zdrojů (str. 121, odkazy č. 9 a 10), aniž by na ně navazoval jakýkoliv text. Přitom na problematiku PFAS v procesu EIA výslovně upozorňoval spolek Arnika ve svém nesouhlasném vyjádření k dokumentaci EIA (viz str. 18 závazného stanoviska EIA).

Zpracovatel posudku EIA v rámci vypořádání připustil, že „*stanovení obsahu perfluoroalkylových sloučenin (PFAS) v popelu a popílku je možné doporučit u velkých spaloven SKO*“, přičemž cena jednoho rozboru činí 1 415 Kč (posudek EIA, str. 35), a v návrhu podmínky č. 15 závazného stanoviska EIA navrhl, že u PFAS „*obdobně bude postupováno*“ jako u PBDD/F (posudek EIA, str. 36 a 48).

KÚ v Jihlavě ovšem tuto část navržené podmínky do závazného stanoviska EIA nepřevzal, a to bez řádného zdůvodnění: na str. 7 uvádí jako vypuštěné jen podmínky č. 6, 12, 13 a 14 posudku, ale o vypuštění požadavku k PFAS neuvádí nic konkrétního. Závazné stanovisko EIA je proto v tomto rozsahu **nepřezkoumatelné**. Problematikou PFAS se nezabývá ani projektová dokumentace pro povolení záměru (dále jen DPZ).

V procesu EIA tak nebyla provedena žádná analýza přítomnosti PFAS ve spalovaném odpadu, ve spalínách ani v tuhých zbytcích po spalování (škvára, popílek), a ani jejich osudu během celého procesu nakládání s odpady, ačkoliv studie ukazují jejich perzistenci v prostředí (viz Björklund et al., 2024; Jelinek et al., 2024; Strandberg et al., 2021). Navíc dokumentace EIA (str. 11 a 71), závazné stanovisko EIA (str. 11) i DPZ (souhrnná technická zpráva, str. 2 a 13) počítají s možným využitím škváry pro stavební účely, zejména jako podkladní vrstvy liniových staveb.

Přesto ani mezi požadavky závazného stanoviska EIA, ani mezi podmínkami povolení není uloženo, aby se PFAS měřily aspoň během zkušebního provozu ve spalínách, ve škváře a v popílku, a ani nejsou stanovena konkrétní opatření pro případ, že budou zjištěny nepříznivé koncentrace.

2.1.2. Bromované a chlorované dioxiny a furany (PBDD/Fs, PCDD/Fs) vznikají spalováním plastů a elektroodpadu. Chlorované dioxiny (PCDD/Fs) jsou sice regulovány, ale jejich měření probíhá pouze krátkodobě, což může vést k podhodnocení jejich reálných emisí. Oproti tomu bromované dioxiny (PBDD/Fs) nemají stanoven žádný emisní limit a v případě této spalovny se má jejich sledování v emisích zavést až po případném vydání technické normy (viz níže). Přitom se PBDD/Fs, stejně jako PCDD/Fs, koncentrují i v tuhých zbytcích po spalování, což je problematické zejména tehdy, pokud se tyto zbytky (zde škvára) využívají jako stavební materiál.

Dokumentace EIA se sice PCDD/Fs zabývá (emise, imisní příspěvky i zdravotní rizika), avšak pouze za předpokladu dodržení emisního limitu a s odkazem na výsledky měření na jiném zařízení (ZEVO Plzeň, str. 64 dokumentace EIA). Monitoring PCDD/Fs má přitom probíhat jen jednorázovým měřením dvakrát ročně (v prvních 12 měsících provozu čtyřikrát) s dobou odběru vzorku maximálně 8 hodin (viz str. 10 dokumentace EIA a str. 54 a 74 odborného posudku dle zákona o ochraně ovzduší ze dne 20. 2. 2026).

Při ročním fondu 8 000 provozních hodin tak bude změřeno nejvýše cca 16 hodin provozu, tj. cca 0,2 % provozní doby, a to zpravidla za stabilního a předem ohlášeného provozu, nikoliv při najíždění, odstavování či jiných než běžných provozních podmínkách (OTNOC), kdy jsou emise dioxinů zpravidla nejvyšší.

Dlouhodobý odběr vzorků PCDD/Fs, pro který závěry o BAT pro spalování odpadu (prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/2010) stanovují samostatnou úroveň emisí (< 0,01–0,06 ng I-TEQ/Nm³, viz str. 44 dokumentace EIA)

a v BAT 4 četnost jednou měsíčně, uložen nebyl, ačkoliv požadavek č. 1 v části I.9 závazného stanoviska EIA ukládá monitoring „v rozsahu stanoveném legislativou a BAT“.

Argument dokumentace EIA (str. 10), že pro dlouhodobý odběr vzorků není k dispozici norma EN, neobstojí, neboť dle úvodu BAT 4 se v takovém případě použijí normy ISO, vnitrostátní nebo jiné mezinárodní normy zajišťující údaje rovnocenné odborné kvality. Zavedení dlouhodobého měření PCDD/Fs přitom v procesu EIA výslovně požadoval spolek Arnika.

Zpracovatel posudku EIA sice uznal, že „požadavek monitorování obsahu dioxinů v emisích je oprávněný“, současně jej však odmítl s tím, že diskontinuální vzorkování je „dostatečné a v souladu se stávající legislativou“ (posudek EIA, str. 32), aniž by se vypořádal s tím, že dlouhodobý odběr vzorků předpokládají samotné závěry o BAT, k jejichž respektování se oznamovatel zavázal.

U PBDD/Fs dokumentace EIA (str. 45) pouze konstatuje, že pro ně není v BAT stanovena úroveň emisí a neexistuje norma pro jejich stanovení, a bez jakéhokoli odkazu na odbornou literaturu tvrdí, že molekuly s atomy bromu mají větší objem, a proto je větší pravděpodobnost jejich zachytu.

Požadavek č. 1 závazného stanoviska EIA (převzatý do podmínky č. 27 povolení) pak monitoring bromovaných dioxinů podmiňuje vydáním technické normy, tedy nejistou budoucí událostí, takže tento požadavek je nevymahatelný a reálně nemusí být nikdy naplněn.

Závěry o BAT přitom v BAT 4 počítají u spalování odpadu obsahujícího bromované zpomalovače hoření (které SKO s podílem plastů, textilu a drobné elektroniky zpravidla obsahuje) s monitoringem PBDD/Fs jednou za šest měsíců, a to i přesto, že norma EN pro ně není k dispozici. V procesu EIA se navíc vůbec nehodnotil obsah PCDD/Fs a PBDD/Fs ve škváře a v popílku, ačkoliv se počítá s využitím škváry pro stavební účely (viz bod 2.1.1), a odborné studie potvrzují jejich toxicitu a bioakumulaci (viz van den Berg et al., 2013).

Arnika přitom v procesu EIA požadovala zahájit měření PBDD/F co nejdříve podle dostupných mezinárodních metod a podmínění měření vydáním normy označila za nedostatečné; zpracovatel posudku EIA tento požadavek akceptoval jen „částečně“ (posudek EIA, str. 36).

Posudek EIA navíc v reakci na požadavky vyplývající ze Stockholmské úmluvy tvrdí, že „závazné stanovisko obsahuje podmínku monitoringu vybraných perzistentních organických polutantů v souladu se Stockholmskou úmluvou“ (posudek EIA, str. 39), ačkoliv kromě podmíněného monitoringu PBDD/F a výstupní bilance PCDD/F žádná taková podmínka v závazném stanovisku EIA není a požadavek Arniky na měření PCDD/F, PCB a PBDD/F i ve škváře a popelu nebyl převzat vůbec.

K odbourávání PCDD/Fs má podle dokumentace EIA i odborného posudku dle zákona o ochraně ovzduší (str. 24) sloužit vedle adsorpce na aktivním uhlí také katalyzátor SCR. Dle přehledu změn záměru, který byl podkladem ověřujícího stanoviska EIA (str. 6), však má být teprve zvoleno, zda bude použita technologie SCR, nebo SNCR, přičemž vyhodnocení změny se zabývá pouze účinností odstraňování NOX.

Souhrnná technická zpráva DPZ (str. 26) přitom popisuje třetí, odlišné řešení, a to SNCR (vstřík močoviny do dohořivací komory), na niž navazuje SCR. Tato kombinace nebyla předmětem procesu EIA ani přehledu změn a nebyl posouzen její vliv na emise amoniaku a N₂O ani na účinnost odbourávání PCDD/F.

Tentýž přehled změn (str. 7) navíc uvádí, že s ohledem na kapacitu pod 3 t/h „není nutné uvažovat o hodnocení BAT“, což je v rozporu s požadavkem č. 1 závazného stanoviska EIA.

Jediným konkrétním požadavkem k PCDD/Fs je požadavek č. 10 závazného stanoviska EIA, podle něhož „na základě výsledků ve zkušebním provozu bude provedena výstupní bilance PCDD/F“.

Tento požadavek však není jednoznačný, neboť nestanoví, které výstupy (spaliny, škvára, popílek) se mají měřit, jakými metodami a v jaké četnosti, ani jaká opatření budou přijata při nepříznivých výsledcích; jejich „zhodnocení dle aktuální legislativy“ nic nad rámec zákona nepřináší.

Požadavek by proto měl být upřesněn tak, aby během zkušebního provozu zahrnoval i dlouhodobý odběr vzorků PCDD/Fs ve spalínách, stanovení PCDD/Fs a PBDD/Fs ve škváře a v popílku a konkrétní opatření při zjištění nepříznivých hodnot.

Posudek EIA přitom v návrhu podmínky č. 16 (str. 48) navrhoval provádět výstupní bilanci PCDD/F „na základě výsledků monitoringu“, tedy průběžně během celého provozu, kdežto závazné stanovisko EIA ji bez zdůvodnění zúžilo pouze na zkušební provoz.

2.1.3. Spalovny odpadů produkují množství dalších organických látek, které nejsou v ČR systematicky monitorovány. Mezi ně patří například polycyklické aromatické uhlovodíky (PAHs) nebo různé jiné halogenované sloučeniny, které se mohou v životním prostředí dlouhodobě akumulovat a přispívat k dalšímu znečištění půdy a vodních zdrojů (viz Rollinson et al., 2022).

Dokumentace EIA sice u benzo(a)pyrenu, resp. PAU konstatuje, že pro ně není v BAT stanovena úroveň emisí a že „v rámci zkušebního provozu by bylo vhodné provést měření emisí B(a)P (PAU) s určením potenciálního vlivu na okolí záměru“ (str. 45). Tento návrh se však do závazného stanoviska EIA ani do povolení **vůbec nepromítl**.

Rozptylová studie (str. 39) i posouzení vlivů na veřejné zdraví (str. 19) přitom hodnotí imise benzo(a)pyrenu pouze z dopravy, nikoliv z emisí samotné spalovny. Ostatní PAU a další halogenované organické sloučeniny (např. PCB s dioxinovým efektem, pro něž BAT 4 rovněž předpokládá monitoring) se v procesu EIA v emisích ani v tuhých zbytcích po spalování vůbec nehodnotily, a to včetně jejich potenciálních vlivů na životní prostředí.

Navíc ani mezi požadavky závazného stanoviska EIA, ani v podmínkách povolení není uloženo, že se PAU mají měřit aspoň během zkušebního provozu (BAT 4 přitom pro benzo[a]pyren stanoví monitoring jednou ročně), a ani nejsou stanovena konkrétní opatření pro případ, že budou naměřeny nepříznivé koncentrace.

2.1.4. Ultrajemné částice (PM_{0,1}) vznikají při spalování odpadu a kvůli své extrémně malé velikosti snadno pronikají hluboko do lidského organismu. Tyto částice jsou spojovány se zvýšenou úmrtností na kardiovaskulární a respirační choroby (Howard, 2009). Legislativa stanovuje limity pouze pro PM₁₀ a PM_{2,5}, přičemž ultrajemné částice nejsou v ČR systematicky monitorovány.

Ačkoliv ultrajemné částice (PM_{0,1}) technicky spadají do širší frakce PM_{2,5}, běžné měření PM_{2,5} není dostatečné pro jejich specifickou identifikaci a kvantifikaci. Standardní monitorovací metody vycházejí z měření hmotnostní koncentrace, přičemž PM_{0,1} mají extrémně nízkou hmotnost, ale velmi vysoký počet, což znamená, že mohou být ve výsledcích PM_{2,5} podhodnoceny nebo zcela přehlédnuty.

Navíc mají ultrajemné částice odlišné fyzikálně-chemické vlastnosti i zdravotní dopady než větší frakce PM_{2,5}. Díky své velikosti snadno pronikají hluboko do plicních sklípků, přecházejí do krevního oběhu a mohou se dostávat do mozku či dalších orgánů, kde způsobují oxidační stres, záněty a neurologické poškození. Epidemiologické studie ukazují, že zdravotní rizika PM_{0,1} nejsou srovnatelná s dopady PM_{2,5}, a proto by měly být posuzovány samostatně.

Dokumentace EIA ani DPZ se ultrajemnými částicemi vůbec nezabývají (nejsou zmíněny ani v rozptylové studii, ani v posouzení vlivů na veřejné zdraví, které hodnotí pouze hmotnostní koncentrace PM₁₀ a PM_{2,5}), takže se v procesu EIA jejich přítomnost v emisích nehodnotila, ačkoliv spalování odpadu je významným zdrojem těchto ultrajemných částic (PM_{0,1}) a zdravotní dopady jejich emisí ze spalovny tak mohou být podceněny.

Navíc ani mezi požadavky závazného stanoviska EIA, ani v podmínkách povolení není uloženo, že se PM₁₀ mají měřit aspoň během zkušebního provozu a uložit konkrétní opatření, pokud budou naměřeny nepříznivé koncentrace.

2.1.5. Spalování odpadů uvolňuje do ovzduší těžké kovy, jako je rtuť, kadmium, olovo a arsen, které se vážou na jemné částice a mohou se ukládat v prostředí nebo v lidském organismu. Tyto kovy se zároveň mohou koncentrovat v popelu a strusce, což představuje riziko při dalším nakládání s těmito odpady (Buchholz & Landsberger, 1995). Přestože se některé z těchto látek monitorují, krátkodobá měření nemusí zachytit skutečné výkyvy emisí, zejména během nestabilního provozu spalovny.

Dokumentace EIA ani DPZ se přitom touto problematikou dostatečně nezabývají: proces EIA sice hodnotí emise a imisní příspěvky těžkých kovů, ale neřeší jejich depozici a dlouhodobé zatížení prostředí, například půdy, a nezabývá se jejich akumulací v ekosystémech – vliv na znečištění půdy je v dokumentaci EIA (str. 115) hodnocen jako „nulový“ bez jakéhokoliv výpočtu depozice, přičemž kapitola o vlivu na půdu (str. 112) se zabývá pouze záborem půdy. Těžké kovy, včetně rtuti, se navíc mají měřit jen jednorázově 2x ročně (v prvním roce 4x) s dobou odběru maximálně 8 hodin (str. 51, 54 a 74 odborného posudku dle zákona o ochraně ovzduší), ačkoliv BAT 4 pro rtuť stanoví kontinuální měření.

Děti Země shrnují, že když v procesu EIA nedošlo k řádnému a úplnému posouzení výše uvedených škodlivých látek a jejich vlivů na lidské zdraví a na ekosystémy (zejména jejich ukládání) ve spalovacím procesu i při následném nakládání se zbytky po spalování, pak nemohou proces EIA a jeho výsledek, tj. závazné stanovisko EIA, obstát.

Proces EIA s podklady (hlavně dokumentace EIA) i závazné stanovisko EIA jsou důležitými podklady pro povolovací řízení, přičemž nápravu jejich vad je možné žádat pouze v rámci odvolání proti vydanému povolení.

DESÚ se v povolení obsahem procesu EIA a vlivy spalovny na ŽP věcně nezabýval a pouze převzal požadavky závazného stanoviska EIA (str. 8–10 a 20–21 povolení). Že se DESÚ s obsahem procesu EIA ani řádně neseznámil, dokládá jeho tvrzení na str. 21 povolení (cit.): „*V připomínkách uplatněných k dokumentaci EIA není vyjádřen nesouhlas se záměrem, z toho důvodu bylo upuštěno od konání veřejného projednání podle § 9 odst. 9 zákona EIA*“.

Přitom dle závazného stanoviska EIA (str. 4 a 5) bylo k dokumentaci EIA podáno nesouhlasné vyjádření veřejnosti (spolek Arnika) a veřejné projednání se konalo dne **8. 1. 2025**. Navíc dle § 148 odst. 1 NSZ musí být stavba navržena a provedena takovým způsobem, aby neohrožovala bezpečnost nebo život a zdraví osob nebo zvířat, jakož i aby neměla nepřipustný negativní vliv na kvalitu životního prostředí (pozn.: ust. § 148 odst. 1 NSZ uvádí toto: „*Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby neohrožovala bezpečnost, život nebo zdraví osob nebo zvířat, aby byl hluk v chráněném prostoru stavby udržován na úrovni, která neohroží zdraví jejích uživatelů, zaručí noční klid a je vyhovující pro prostředí s pobytem osob nebo zvířat, a to i na sousedních pozemcích a stavbách, ani neměla nepřipustný negativní vliv na kvalitu životního prostředí nebo na klima, a to během výstavby, užívání i odstraňování, zejména následkem a) nedostatečných tepelně izolačních, zvukoizolačních nebo světelně technických vlastností, b) uvolňování toxických plynů, nebezpečných látek, těkavých organických sloučenin, skleníkových plynů nebo nebezpečných částic do vnitřního nebo venkovního prostředí, c) výskytu vlhkosti ve stavebních konstrukcích nebo na povrchu stavebních konstrukcí uvnitř staveb, d) emisí nebezpečného záření a světla, e) uvolňování nebezpečných látek do vody nebo půdy, f) vypouštění odpadních vod, emisí odpadních plynů, nebo g) narušení podloží s následkem trvalé změny proudění podzemních vod nebo jiným nepřipustným dopadem na úroveň hladiny podzemní vody.*“).

Dle vyhlášky č. 131/2024 Sb., o dokumentaci staveb, má souhrnná technická zpráva DPZ v bodě B.7.1.a) obsahovat i popis vlivů stavby na životní prostředí (mj. voda, odpady, půda, vliv na klima a ovzduší), takže v povolovacím řízení se musejí posoudit i vlivy záměru na ŽP, jak ostatně uvádí i ust. § 193 odst. 1 písm. c) a d) NSZ.

Je přitom nerozhodné, zda tak učiní stavební úřad (DESÚ) či dotčený orgán na jeho vyžádání. DPZ však v této části (souhrnná technická zpráva, str. 43) u hluku, vibrací, vod, odpadů, půdy a ovzduší jen odkazuje na Rozptylovou studii, Hlukovou studii a na studii o posouzení vlivů na veřejné zdraví z procesu EIA, takže se nedostatky procesu EIA plně přenáší i do povolovacího řízení.

Rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s § 148 odst. 1 a § 193 odst. 1 písm. c) a d) NSZ a v rozporu s ust. § 50 odst. 3 a 4 a ust. § 68 odst. 3 ve vztahu k ust. § 3 správního řádu, a proto Děti Země žádají, aby souhlasné závazné stanovisko EIA a proces EIA byly dle ust. § 149 odst. 7 správního řádu řádně přezkoumány, a to s ohledem na uvedené námitky.

Děti Země žádají, aby v rámci přezkoumání byly požadavky závazného stanoviska EIA, a tím i podmínka č. 27 povolení, doplněny tak, aby během zkušebního provozu:

- a) byl prováděn dlouhodobý odběr vzorků PCDD/Fs ve spalínách v souladu s BAT 4,
- b) bylo prováděno měření PBDD/Fs a PFAS ve spalínách aspoň jednou za šest měsíců bez ohledu na vydání technické normy (u PFAS v souladu s návrhem podmínky č. 15 posudku EIA),
- c) bylo provedeno měření benzo(a)pyrenu, resp. PAU a PCB s dioxinovým efektem ve spalínách,
- d) bylo zavedeno kontinuální měření rtuti,
- e) byly před rozhodnutím o využití škváry a následně pravidelně během provozu prováděny analýzy škváry a popílku na obsah PCDD/Fs, PBDD/Fs, PFAS a těžkých kovů (posudek EIA na str. 35 analýzy PFAS v popelu a popílku sám doporučuje),
- f) bylo provedeno měření počtu ultrajemných částic (PM_{0,1}) ve spalínách,
- g) bylo provedeno nulté měření obsahu těžkých kovů a PCDD/Fs v půdě v okolí spalovny a jeho opakování po prvním roce provozu, a
- h) byla stanovena technologie odstraňování NOX (SCR), resp. vyhodnocen vliv případné SNCR na emise PCDD/Fs a amoniaku, a to vždy včetně konkrétních opatření pro případ, že budou zjištěny nepříznivé hodnoty.

2.2. K procesu EIA: chybějící hodnocení dlouhodobého zatížení prostředí

U záměru není řešeno dlouhodobé zatížení životního prostředí toxickými látkami, zejména perzistentními organickými polutanty (POPs) a těžkými kovy. Přestože posouzení vlivů na veřejné zdraví (Ing. Krpatová, březen 2024) uvádí, že u PCDD/F je hlavní cestou expozice obyvatel potrava (z více než 90 %), nikoliv inhalace (str. 18), kvantitativně hodnotí pouze inhalační expozici z imisí, takže posouzení cesty POPs a těžkých kovů do půdy a potravního řetězce (např. místně pěstovaná zelenina, vejce, mléko) neproběhlo.

Zejména při využívání popela a strusky ve stavebnictví (s využitím škváry pro stavební účely počítá dokumentace EIA na str. 11 a 71 i DPZ na str. 2 a 13) nebo při jejich ukládání na skládky existuje reálné riziko kontaminace půdy a následného vstupu těchto látek do ekosystémů.

Proces EIA ani závazné stanovisko EIA se tímto závažným problémem konkrétně nezabývají, takže vlivy POPs a těžkých kovů nebyly v procesu EIA řádně a konkrétním způsobem posouzeny.

Požadavek Arniky na „*vypracování dlouhodobého kumulativního posouzení zdravotních a environmentálních dopadů, zejména v souvislosti se znečištěním ovzduší a potenciálním ukládáním toxických zbytků*“ přitom zpracovatel posudku EIA odmítl s tím, že „*spadá spíše do problematiky SEA nebo komplexní epidemiologické studie... a nikoliv k tomuto záměru*“, a k nakládání s popelem a škvárou odkázal jen na obecné plnění zákona (posudek EIA, str. 38). Vliv na znečištění půdy je přitom v dokumentaci EIA hodnocen jako „nulový“ bez výpočtů depozice (str. 115).

Děti Země shrnují, že rozhodnutí bylo i z těchto důvodů vydáno v rozporu s § 148 odst. 1 a § 193 odst. 1 písm. c) a d) NSZ a v rozporu s ust. § 50 odst. 3 a 4 a ust. § 68 odst. 3 ve vztahu k ust. § 3 správního řádu (podrobněji viz závěr bodu 2.1), a proto žádají, aby souhlasné závazné stanovisko EIA a proces EIA byly dle ust. § 149 odst. 7 správního řádu řádně přezkoumány, a to s ohledem na výše uvedené námitky.

2.3. K procesu EIA: zdravotní dopady spaloven odpadu

Zahraniční studie opakovaně ukazují souvislost mezi provozem spaloven a zvýšeným výskytem některých onemocnění. V blízkosti spaloven byly zaznamenány vyšší míry rakoviny plic, jater a prsu, stejně jako zvýšená

úmrtnost na kardiovaskulární a respirační onemocnění (Salerno et al., 2015; Parodi et al., 2018; Minichilli et al., 2016). Některé studie naznačují také souvislost mezi vystavením emisím spaloven a vrozenými vadami či poruchami reprodukčního zdraví (Ashworth et al., 2014; Parkes et al., 2020).

Je pravdou, že existují i studie, které tuto souvislost nezjistily nebo jejich závěry nejsou jednoznačné. To však neznamená, že riziko neexistuje – rozdíly v závěrech mohou souviset s metodologickými odlišnostmi, například s různým designem studií, rozdílnými expozičními modely, nebo faktem, že v některých případech nebyly populace dostatečně dlouho sledovány (Ashworth et al., 2014).

Některé studie mohou vykazovat rozdílné výsledky v důsledku odlišností v analyzovaných spalovnách – zatímco některé výzkumy zahrnují modernější zařízení s přísnějšími emisními limity, jiné pracují s daty starších spaloven, které byly provozovány za méně přísných podmínek. Podle Kriekouki et al. (2018) zahrnutí méně výkonných spaloven do referenčních dat vedlo k tomu, že nově stanovené emisní standardy nejsou tak přísné, jak by mohly být.

Z tohoto důvodu je důležité aplikovat princip předběžné opatrnosti. Tento přístup je zakotven v mezinárodních environmentálních politikách i v legislativě EU a stanovuje, že pokud existují vědecké důkazy naznačující závažné nebo nevratné škody, absence naprosté jistoty nesmí být důvodem k odkladu opatření k ochraně zdraví a ŽP.

Posouzení vlivů na veřejné zdraví (Ing. Krpatová, březen 2024) sice obsahuje kapitolu 3.1.10 „Epidemiologické studie“, ta však pouze přebírá obecné závěry britských institucí (HPA, COC, DEFRA) o malém vlivu moderních spaloven (str. 18).

Jinak řečeno, žádná vlastní epidemiologická analýza ani modelace dlouhodobých dopadů spalovny na obyvatele Třebíče (např. dietární expozice) provedena nebyla. Posouzení navíc vychází z rozptylové studie z února 2024 a po jejím přepracování v září 2024 (zahrnutí tepláren Sever, Východ a Jih) již aktualizováno nebylo, protože to zpracovatel dokumentace EIA považoval za „bezpředmětné“ (str. 9–10 dokumentace EIA).

Potenciální zdravotní rizika spojená s expozicí toxickým látkám, jako jsou dioxiny, těžké kovy, ultrajemné částice nebo polycyklické aromatické uhlovodíky, nebyla procesem EIA řádně vyhodnocena. Ignorování těchto rizik jde proti zásadám ochrany veřejného zdraví a environmentální politiky EU. A to se týká i závazného stanoviska EIA. Přitom tyto látky již byly v emisích z jiných spaloven odpadů změřeny a jsou tudíž k dispozici i určitá referenční data.

Například PBDD/F jsou látky s významným environmentálním a zdravotním rizikem. Přesto proces EIA opomněl řádně posoudit jejich vlastnosti, toxicitu a mechanismy šíření v prostředí (posouzení vlivů na veřejné zdraví PBDD/F nezmiňuje a Arnikou vytykávaný chybějící popis jejich účinků na zdraví nahradil zpracovatel posudku EIA jen obecnou informací o PBDE, viz str. 36–37 posudku EIA).

Proces EIA také nehodnotí možnou kontaminaci půdy, vody a potravního řetězce, a to navzdory prokázané schopnosti bioakumulace POPs, k nimž PBDD/F náleží, zejména v živočišných tkáních. PBDD/F totiž vznikají v zařízení a odcházejí z něj nejen prostřednictvím spalin, ale i v pevných odpadech, jako je škvára a popílek.

Dokumentace EIA sice řeší nakládání s odpady, ale nehodnotí obsah PBDD/F v nich, a tedy ani jejich možné sekundární šíření do prostředí. Proces EIA a jeho podklady, včetně závazného stanoviska EIA, tak nelze považovat za podklady, z nichž by bylo možné zjistit stav věci bez důvodných pochybností ve smyslu ust. § 3 správního řádu, pokud se nezabývají vlivy plánované spalovny v Třebíči na její okolí z hlediska rizika vyššího výskytu rakoviny plic, jater a prsu či zvýšené úmrtnosti na kardiovaskulární a respirační onemocnění.

Děti Země shrnují, že rozhodnutí bylo i z těchto důvodů vydáno v rozporu s § 148 odst. 1 a § 193 odst. 1 písm. c) a d) NSZ a v rozporu s ust. § 50 odst. 3 a 4 a ust. § 68 odst. 3 ve vztahu k ust. § 3 správního řádu (podrobněji viz závěr bodu 2.1), a proto žádají, aby souhlasné závazné stanovisko EIA a proces EIA byly dle ust. § 149 odst. 7 správního řádu řádně přezkoumány, a to s ohledem na výše uvedené námítky.

2.4. K procesu EIA: ke kapacitě spalovny a k rozporu s odpadovou hierarchií

V ust. § 1 odst. 1 zákona č. 541/2020 Sb. se uvádí, že jeho účelem „je zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí a zdraví lidí a trvale udržitelné využívání přírodních zdrojů předcházením vzniku odpadů a nakládáním s nimi v souladu s hierarchií odpadového hospodářství za současné sociální únosnosti a ekonomické přijatelnosti tak, aby bylo dosaženo cílů odpadového hospodářství stanovených v příloze č. 1 k tomuto zákonu a umožněn přechod k oběhovému hospodářství.“.

V ust. § 3 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb. je stanovena jasná hierarchie odpadového hospodářství: „Odpadové hospodářství je založeno na hierarchii odpadového hospodářství, podle níž je prioritou předcházení vzniku odpadu, a nelze-li vzniku odpadu předejít, pak v následujícím pořadí jeho příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití, včetně energetického využití, a není-li možné ani to, jeho odstranění.“

V ust. § 3 odst. 3 zákona č. 541/2020 Sb. se uvádí, že „výklad a použití tohoto zákona musí být v souladu s hierarchií odpadového hospodářství“.

V ust. § 3 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb. se uvádí následující:

„Při uplatňování hierarchie odpadového hospodářství se zohlední

- a) celý životní cyklus výrobků a materiálů, zejména s ohledem na snižování vlivů nakládání s odpady na životní prostředí a zdraví lidí,
- b) zásada předběžné opatrnosti a udržitelnosti,
- c) technická proveditelnost a hospodářská udržitelnost,
- d) ochrana zdrojů, životního prostředí, zdraví lidí a hospodářské a sociální dopady a
- e) cíle, zásady a opatření Plánu odpadového hospodářství České republiky.“

V příloze č. 1 cit. zákona jsou stanoveny cíle odpadového hospodářství, kterými jsou zejména:

- „1. Zvýšit do roku 2025 úroveň přípravy k opětovnému použití a úroveň recyklace komunálních odpadů nejméně na 55 % celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky.
2. Zvýšit do roku 2030 úroveň přípravy k opětovnému použití a úroveň recyklace komunálních odpadů nejméně na 60 % celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky.
3. Zvýšit do roku 2035 úroveň přípravy k opětovnému použití a úroveň recyklace komunálních odpadů nejméně na 65 % celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky.“.

Pokud celé ORP Třebíč vyprodukovalo v letech 2017 až 2021 asi jen 16 600-17 200 tun SKO ročně (viz str. 23-24 dokumentace EIA), tak plánovaná spalovna v Třebíči s kapacitou do 20 000 tun SKO ročně může ovlivnit, ne-li dokonce znemožnit, plnění uvedených požadavků a recyklačních cílů české (i evropské) odpadové legislativy (podle čl. 17 odst. 1 písm. d) nařízení (EU) 2020/852 se činnost považuje za činnost významně poškozující cíl přechodu na oběhové hospodářství mj. tehdy, vede-li k významnému nárůstu spalování odpadů).

Plánovaná kapacita je totiž vyšší, než je z hlediska produkce SKO zapotřebí pro Třebíč a jeho okolí, neboť převyšuje celou současnou produkci SKO v ORP Třebíč (cca 17 000 t/rok) a při plnění recyklačních cílů a poklesu množství SKO bude převis kapacity dále narůstat.

Dokumentace EIA proto sama počítá s tím, že kapacitu budou doplňovat i tzv. ostatní energeticky využitelné odpady z tříděného sběru (OEVO) a v případě nedostatku SKO biomasa (str. 51 dokumentace EIA).

Navíc je nutné zohlednit, že v cca 60 km vzdáleném Brně provozuje společnost SAKO Brno moderní zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) s kapacitou až 260 000 tun odpadu/rok, které má být do roku 2028 modernizováno na kapacitu 270 000 až 352 000 t/rok pro odpad „**primárně z Jihomoravského kraje a případně okolních regionů**“ včetně napojení na železniční vlečku.

Dokumentace EIA také sama uvádí SAKO Brno jako nejbližší provozované zařízení obdobného charakteru (str. 19) a Plán odpadového hospodářství Kraje Vysočina počítá s převozem odpadů do SAKO Brno přes plánovanou

překládací stanici Petrůvky (str. 12 dokumentace EIA). Tvrzení posudku EIA, že **transport odpadů je „nereálný“ (str. 31), tak není ničím doloženo.**

V okolí Třebíče se navíc připravuje další spalovna, a to pod názvem „**Teplárna Jihlavská, Žďár nad Sázavou**“ (viz https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_VYS1337) s kapacitou až 40 000 t odpadu/rok pro Žďársko, Novoměstsko, Bystřicko a Jihlavsko, která dne 20. 8. 2026 získala souhlasné závazné stanovisko EIA. V sousedních krajích jsou dále připravována **ZEVO Vráto v Českých Budějovicích** (160 000 t/rok), **ZEVO Opatovice** (150 000 t/rok) a **EVO Planá** (80 000 t/rok), jak také mj. uvádí dokumentace EIA (str. 19).

Jinak řečeno, výstavbou spalovny v Třebíči v kombinaci s kapacitou SAKO Brno a dalších spaloven plánovaných v okolí může dojít k omezení jiných – ekologicky šetrnějších a příznivějších – způsobů nakládání s odpadem, nebo dokonce nedojde k žádoucímu omezování produkce odpadů (spalovna v Třebíči by pro svůj provoz potřebovala mít stálý přísun odpadu, jak dokládají podklady z procesu EIA), což je rozporné se zákonem o odpadech.

Dětem Země je také známo, že na území Kraje Vysočina není v současnosti v provozu žádné zařízení pro energetické využití SKO (ZEVO). V celé ČR jsou přitom v provozu jen čtyři ZEVO, tj. Praha-Malešice, Brno, Liberec, Plzeň-Chotkov, o celkové kapacitě téměř 1 milion tun ročně.

Kraj Vysočina v roce 2021 vyprodukoval cca 117 000 tun SKO, z nichž se 75-80 % skládá (str. 12 a 23 dokumentace EIA). Spalovna v Třebíči (20 000 t/rok) spolu se ZEVO ve Žďáru nad Sázavou (40 000 t/rok) by tak měla kapacitu odpovídající přibližně polovině (cca 51 %) celé současné produkce SKO v kraji, a to ještě před plněním recyklačních cílů, které mají množství SKO snížit, i bez ohledu na ZEVO SAKO Brno s rozšiřovanou kapacitou.

Podle zjištění spolku Arnika celková kapacita spaloven v ČR, které již prošly procesem EIA, činí cca 2,27 mil. t/rok a spolu s dalšími spalovnami **cca 2,69 mil. t/rok**. Plán odpadového hospodářství ČR přitom počítá pro rok 2035 s kapacitou nejvýše cca 1,9 mil. t/rok. Se započtením spoluspalování v cementárnách se plánovaná kapacita dokonce blíží 3 mil. t/rok, tj. více než polovině veškerého komunálního odpadu v ČR (!). Takto předimenzovaná síť spaloven, jejíž součástí má být i spalovna v Třebíči, bude logicky bránit předcházení vzniku odpadů, jejich třídění a recyklaci.

Dle cílů odpadového hospodářství (příloha č. 1 zákona č. 541/2020 Sb.) se má do roku 2030 zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálních odpadů nejméně na 60 % a do roku 2035 nejméně na 65 % jejich celkové hmotnosti.

Plnění těchto cílů znamená výrazný pokles množství SKO, přičemž v SKO se podle spolku Arnika stále nachází polovina až dvě třetiny materiálů, které lze vytrídít a recyklovat. Kapacita spalovny v Třebíči však zůstane stejná, takže v poměru ke klesající produkci SKO bude stále více nadměrná a spalovna bude muset odpad dovážet z jiných oblastí nebo odčerpávat odpady z tříděného sběru (OEVO), s nimiž dokumentace EIA výslovně počítá.

Posudek EIA sice uvádí, že „*balance produkce SKO (ve spádovém území záměru) ke kapacitě záměru je zhruba v rovnováze*“ (str. 7), avšak tato „rovnováha“ platí jen pro současnou produkci SKO, z níž se v Kraji Vysočina dosud 75–80 % skládá.

Při plnění recyklačních cílů (nejméně 60 % do roku 2030 a 65 % do roku 2035) a se zákazem skládkování využitelných odpadů bude produkce SKO klesat, kapacita spalovny však zůstane stejná, takže se ze současné „rovnováhy“ stane převis kapacity. Posudek EIA ani závazné stanovisko EIA se přitom dopadem plnění recyklačních cílů na budoucí produkci SKO ve spádovém území spalovny **vůbec nezabývají**.

Dle cílů odpadového hospodářství se má dále od roku 2035 energeticky využívat nejvýše 25 % z celkové hmotnosti komunálních odpadů. Kraj Vysočina má cca 0,5 mil. obyvatel a produkce komunálních odpadů zde v roce 2022 dosáhla dle ČSÚ 512 kg na obyvatele (posudek EIA, str. 7), tj. cca 260 000 t komunálních odpadů ročně, takže 25 % limit pro energetické využití představuje v kraji cca 65 000 t/rok. Ten by téměř zcela (z cca 92 %) vyčerpaly již samotné spalovny v Třebíči a ve Žďáru nad Sázavou (celkem 60 000 t/rok), a to bez ohledu na odpady, které se z kraje již nyní vozí nebo budou vozit do SAKO Brno.

Je tedy zřejmé, že plánovaná kapacita spalovny v Třebíči (do 20 000 tun SKO/rok) jde proti požadavkům zákona o odpadech týkajícím se cílů odpadového hospodářství a jeho hierarchie (kapacita záměru nevede k omezování množství odpadu a ani k jeho recyklaci). Povolení je tedy vydáno i v rozporu s ust. § 1 odst. 1, ust. § 3 odst. 2 až 4 a přílohou č. 1 zákona č. 541/2020 Sb.

Nejsou také respektována ani ustanovení Stockholmské úmluvy o perzistentních organických polutantech – POPs (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 40/2006 Sb. m. s. o sjednání Stockholmské úmluvy o perzistentních organických polutantech; příloha C), kdy by přednostně měly být voleny přístupy vedoucí k předcházení tvorby uvedených látek, tj. v tomto případě předcházení spalování odpadu, jímž se tyto látky tvoří.

Stockholmská úmluva klade důraz na eliminaci nebo omezení výroby a používání POPs a na minimalizaci jejich nezamýšlené produkce. Spalování odpadů je přitom v příloze C této úmluvy identifikováno jako jeden z procesů vedoucích ke vzniku dioxinů a dalších POPs.

Děti Země shrnují, že plánovaná kapacita spalovny v Třebíči (do 20 000 tun SKO ročně) jde proti požadavkům zákona o odpadech a Stockholmské úmluvy, neboť kapacita záměru je v rozporu s cíli odpadového hospodářství, s jeho hierarchií i s předcházením vzniku perzistentních organických polutantů: nevede k omezování množství odpadu a (pokud již vznikne) k jeho recyklaci ani nepředchází vzniku perzistentních organických polutantů.

Závazné stanovisko EIA bylo tedy vydáno v rozporu s ust. § 1 odst. 1, ust. § 3 odst. 2 až 4 a přílohou č. 1 zákona č. 541/2020 Sb. a se Stockholmskou úmluvou, takže Děti Země žádají, aby souhlasné závazné stanovisko EIA a proces EIA byly dle ust. § 149 odst. 7 správního řádu řádně přezkoumány a závazné stanovisko EIA bylo zrušeno, neboť proces EIA neodpovídá zákonu.

2.5. K procesu EIA: zbytky po spalování – nebezpečné odprašky a pokračující skládkování

Podle souhrnné technické zprávy DPZ (str. 7–8) bude spalovna produkovat cca 90 kg/h odprašků z filtru 6.F01 (popílek a zreagovaný sorbent), cca 4 kg/h odprašků z filtru 6.F02 (popílek a použité aktivní uhlí) a cca 540 kg/h škváry. Při 8 000 provozních hodinách ročně to představuje cca 750 t nebezpečných odprašků a cca 4 320 t škváry ročně (shodně dokumentace EIA, str. 71). Ze spalovaných 20 000 t odpadu tak vznikne cca 5 000 t pevných zbytků, tj. přibližně čtvrtina vstupní hmotnosti.

Dokumentace EIA (str. 11) přitom předpokládá, že škvára bude primárně ukládána na skládku Petrůvky jako technologický materiál pro technické zabezpečení skládky. Popílek z čištění spalín (kat. č. 19 01 07*) musí být jako nebezpečný odpad před uložením stabilizován vytvořením pevné matrice, čímž se jeho hmotnost dále zvýší, a má být uložen na skládce nebezpečných odpadů ve Vodňanech, tj. více než 120 km vzdušnou čarou od Třebíče. Spalovna tedy skládkování neodstraňuje, jen jeho část převádí na nebezpečný odpad převážený přes dva kraje.

Závazné stanovisko EIA se k tomu omezuje na konstatování, že je „reálný předpoklad, že i při trvalém provozu bude s popílkem nakládáno jako s nebezpečným odpadem“, a že o konečném nakládání se škvárou bude rozhodnuto až po ustálení provozu (str. 11). Neuložilo žádný požadavek ke zbytkům: ani rozborů odprašků a škváry, ani určení konečného zařízení, ani vyhodnocení dopravy nebezpečného odpadu do Vodňan.

Arnika přitom požadovala transparentní plán nakládání s toxickým popelem a měření POPs ve škváře a popelu, posudek EIA ji však odkázal jen na obecnou legislativu (str. 38–41). Z podkladů tak není přezkoumatelné, zda je celý řetězec nakládání se zbytky po spalování proveditelný a zda byly jeho vlivy, včetně dopravy a dlouhodobého ukládání POPs a těžkých kovů, posouzeny. To je v rozporu s § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu i s účelem zák. č. 100/2001 Sb.

Děti Země žádají, aby závazné stanovisko EIA bylo postupem dle § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumáno a doplněno o požadavek, aby před zahájením zkušebního provozu byl předložen závazný plán nakládání se zbytky po

spalování. Plán má určit oprávněné osoby, konečná zařízení, způsob stabilizace odprašků a dopravní trasy, výsledky rozborů zbytků (viz bod 2.5 písm. l) má zahrnout a má být zveřejněn.

2.6. K procesu EIA: posouzený provozní scénář neodpovídá povolenému záměru

Rozptylová studie, a na ní založené posouzení vlivů na veřejné zdraví, počítala s celoročním provozem nového multipalivového kotle a se sezonním provozem stávajícího biomasového kotle K2 (9,9 MWt), přičemž kotle K1 a K7 a všechny čtyři kogenerační jednotky měly být odstaveny (posudek EIA, str. 9; vyjádření KÚ k ochraně ovzduší ze dne 4. 12. 2024).

Podle přehledu změn, který byl podkladem ověřujícího stanoviska EIA (str. 7), však mají naopak v provozu zůstat kotle K1 a K7 (celkem 9,3 MWt) místo kotle K2. Napadené povolení (str. 1–2) pak uvádí, že nový kotel „nahradí 1 stávající kotel na biomasu (kotel K2 o tep. příkonu 9,9 MWt) a všechny 4 KGJ“. Samo závazné stanovisko EIA přitom v popisu záměru (str. 1) uvádí, že v provozu zůstane kotel K7.

V podkladech tak existují nejméně tři vzájemně rozporné popisy zdrojů, které budou v areálu Teplárny Sever provozovány souběžně se spalovnou. Rozptylová studie ani posouzení vlivů na veřejné zdraví nebyly pro konečnou konfiguraci přepočteny a přehled změn jen bez výpočtu konstatuje, že vliv bude „nulový či mírně pozitivní“.

Jiné kotle mají jiné emisní parametry, jiné výšky a umístění vývodů spalin a jiný provozní režim. Bez nového výpočtu proto nelze přezkoumatelně tvrdit, že závěry o imisní a zdravotní přijatelnosti platí pro skutečně povolený stav. Spolu s tím, že posouzení vlivů na veřejné zdraví nebylo aktualizováno ani po přepracování rozptylové studie v září 2024 (viz bod 2.3), jde o zásadní vadu skutkových zjištění ve smyslu § 3 správního řádu.

Děti Země žádají, aby závazné stanovisko EIA i ověřující stanovisko EIA ze dne 11. 6. 2026 byly postupem dle § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumány a aby byla rozptylová studie a posouzení vlivů na veřejné zdraví přepracovány pro skutečně povolenou skladbu zdrojů.

2.7. K závaznému stanovisku EIA: návrhy na uložení nových požadavků

Podkladem pro vydání povolení je mj. souhlasné závazné stanovisko EIA KÚ v Jihlavě ze dne **10. 2. 2025, č. j. KUJI 13716/2025, OZPZ 651/2024 MI**, jehož 11 požadavků (mimo č. 4) je součástí podmínky č. 27 povolení: 3 pro fázi přípravy, 1 pro fázi realizace, 5 pro fázi provozu a 2 pro sledování provozu (viz str. 8-10 povolení).

Děti Země žádají, aby v rámci přezkumu zákonnosti a správnosti závazného stanoviska EIA ze dne **10. 2. 2025** postupem dle § 149 odst. 7 správního řádu byly k jeho stávajícím požadavkům doplněny další (nové), které vyplývají z bodů 2.1. až 2.4. tohoto odvolání, resp. i ze skutečnosti, že navzdory vyjádření spolku Arnika nebyla řada jeho návrhů a připomínek převzata do požadavků závazného stanoviska EIA.

Děti Země navrhuje uložit tyto nové požadavky do závazného stanoviska EIA:

Pro fázi přípravy:

a) Stanovit, že technologie odstraňování NOX bude vždy zahrnovat katalytický reaktor SCR, a před zahájením zkušebního provozu vyhodnotit vliv kombinace SNCR + SCR na emise NH₃, N₂O a PCDD/F.

Důvod: Katalyzátor SCR je dle odborného posudku dle zákona o ochraně ovzduší (str. 24) i jedním ze stupňů odbourávání PCDD/F. Přehled změn pro ověřující stanovisko EIA (str. 6) přitom volbu SCR/SNCR ponechává otevřenou a hodnotí jen vliv na NOX (viz bod 2.1.2).

b) Zpracovat plán řízení jiných než běžných provozních podmínek (OTNOC) dle BAT 18 včetně monitoringu emisí při najištění a odstavování kotle a předložit jej KÚ před zahájením zkušebního provozu.

Důvod: Jednorázová měření PCDD/F (2× ročně po max. 8 hodin) zachytí jen cca 0,2 % provozní doby a nikoliv přechodové stavy, kdy jsou emise dioxinů nejvyšší (bod 2.1.2). Na nezachycení přechodových stavů upozorňovala Arnika (posudek EIA, str. 32).

c) Před zahájením zkušebního provozu provést nulté měření obsahu těžkých kovů (Hg, Cd, Pb, As, Ni), PCDD/F a PAU v půdě alespoň na 5 místech v okolí spalovny (místa maximálních imisních příspěvků dle rozptylové studie a nejbližší obytná zástavba se zahradami).

Důvod: Vliv na znečištění půdy je v dokumentaci EIA hodnocen jako „nulový“ bez výpočtu depozice (str. 115) a kapitola o půdě řeší jen zábor (str. 112). Bez nultého měření nebude možné budoucí zatížení půdy prokázat (body 2.1.5 a 2.2).

d) Před zahájením zkušebního provozu provést nulté stanovení PCDD/F, PCB s dioxinovým efektem a PFAS ve vejích z volných chovů drůbeže v okolí spalovny.

Důvod: Dle posouzení vlivů na veřejné zdraví je u PCDD/F hlavní cestou expozice potrava (z více než 90 %, str. 18), kvantitativně se však hodnotila jen inhalace. Vejce z volných chovů jsou uznávaným bioindikátorem a na tuto metodu odkazovala Arnika (studie z konference DIOXIN 2024, posudek EIA, str. 31).

e) Aktualizovat posouzení vlivů na veřejné zdraví podle aktuální rozptylové studie (září 2024) a podle stavu po změně záměru (ponechání kotlů K1 a K7), a to včetně dietární expozice PCDD/F a těžkých kovů.

Důvod: Posouzení vychází z rozptylové studie z února 2024 a po jejím přepracování nebylo aktualizováno, protože to zpracovatel považoval za „bezpředmětné“ (dokumentace EIA, str. 9-10). Záměr se navíc mezitím změnil (přehled změn, str. 6-7).

f) Zpracovat program monitoringu PFAS ve spalínách, ve škváře a v popílku a zahájit jej nejpozději se zkušebním provozem.

Důvod: Posudek EIA navrhoval v požadavku č. 15 postupovat u PFAS „obdobně“ jako u PBDD/F (str. 36 a 48) a sám doporučil stanovení PFAS v popelu a popílku za cca 1 415 Kč za rozbor (str. 35). KÚ v Jihlavě tuto část bez odůvodnění vypustil (bod 2.1.1).

Pro fázi realizace:

g) Před zahájením zkušebního provozu provést nulté měření hluku v denní i noční době ve všech 4 referenčních bodech hlukové studie (RB 1-RB 4).

Důvod: Hluková studie (leden 2024) vychází z výpočtu pro souběh zdrojů na maximální výkon a z měření stávajícího hlukového pozadí (závazné stanovisko EIA, str. 4 a 10-11). Bez nultého měření před zahájením provozu nebude možné spolehlivě prokázat skutečný přírůstek hluku ze spalovny (viz i bod 2.6.2).

Pro fázi provozu:

h) Zavést dlouhodobý (kontinuální) odběr vzorků PCDD/F ve spalínách po celou dobu zkušebního provozu a poté s četností dle BAT 4 (vzorek jednou měsíčně), s úrovní emisí dle BAT pro dlouhodobý odběr ($< 0,06 \text{ ng I-TEQ/Nm}^3$).

Důvod: Spolek Arnika dlouhodobé měření výslovně požadoval a zpracovatel posudku EIA uznal, že „požadavek monitorování obsahu dioxinů v emisích je oprávněný“ (str. 32), a přesto jej neuložil. Požadavek I.9 č. 1 závazného stanoviska EIA přitom ukládá monitoring „v rozsahu stanoveném legislativou a BAT“ (bod 2.1.2).

i) Měřit PBDD/F a PCB s dioxinovým efektem ve spalínách nejméně 2x ročně (ve zkušebním provozu 4x), a to bez ohledu na vydání technické normy, s použitím dostupných mezinárodních metod.

Důvod: BAT 4 počítá u spalování odpadu s monitoringem PBDD/F jednou za šest měsíců i bez normy EN. Spolek Arnika podmínění měření vydáním normy označila za nedostatečné a posudek EIA její požadavek akceptoval jen „částečně“ (str. 36).

j) Měřit emise benzo(a)pyrenu a dalších PAU ve spalínách nejméně 2x během zkušebního provozu a poté 1x ročně.

Důvod: Měření B(a)P/PAU ve zkušebním provozu sama doporučila dokumentace EIA (str. 45), do závazného stanoviska EIA se však nedostalo. Rozptylová studie (str. 39) i posouzení vlivů na veřejné zdraví (str. 19) hodnotí B(a)P jen z dopravy, ne ze spalovny. BAT 4 stanoví monitoring B(a)P jednou ročně.

k) Zavést kontinuální měření emisí rtuti (Hg).

Důvod: Rtuť se má dle odborného posudku měřit jen jednorázově 2x ročně s odběrem max. 8 hodin (str. 51, 54 a 74), ačkoliv BAT 4 stanoví pro Hg primárně kontinuální měření. Emise Hg z SKO přitom silně kolísají podle složení odpadu (bod 2.1.5).

l) Provádět rozboru škváry a popílku na obsah PCDD/F, PBDD/F, PFAS, těžkých kovů a nespálených látek (TOC, ztráta žháním) 1x za čtvrtletí během zkušebního provozu a poté nejméně 2x ročně. Škváru využívat ve stavebnictví až po prokázání, že tyto látky neohroží půdu a podzemní vody.

Důvod: Dokumentace EIA, závazné stanovisko EIA i DPZ počítají s využitím škváry pro stavební účely (dokumentace EIA str. 11 a 71, závazné stanovisko EIA str. 11 a DPZ str. 2 a 13). Spolek Arnika požadoval měření POPs i ve škváře a popelu, posudek EIA ji však odkázal jen na obecnou legislativu (str. 38–39), přestože rozboru PFAS sám doporučil (str. 35).

m) Ve zkušebním provozu měřit počet ultrajemných částic (PM_{0,1}) ve spalínách a jejich imisní koncentrace v nejbližší obytné zástavbě.

Důvod: Ultrajemné částice nejsou zmíněny v dokumentaci EIA, v rozptylové studii ani v posouzení vlivů na veřejné zdraví, které hodnotí jen hmotnostní koncentrace PM₁₀ a PM_{2,5} (bod 2.1.4).

n) Po 1 a po 5 letech provozu zopakovat měření půdy dle písm. c) a stanovení ve vejcích dle písm. d) a výsledky porovnat s nulovým měřením.

Důvod: Jen opakovaná měření ve stejných místech umožní zjistit dlouhodobé hromadění POPs a těžkých kovů v prostředí, které proces EIA vůbec nehodnotil a které posudek EIA odkázal do „SEA nebo komplexní epidemiologické studie“ (str. 38, bod 2.2).

o) Monitorovat složení spalovaného SKO 4x ročně (jaro, léto, podzim, zima) s rozlišením venkovské a sídlištní zástavby.

Důvod: Tuto podmínku (č. 14) navrhoval posudek EIA (str. 48), protože složení odpadu ovlivňuje množství emisí, ale KÚ ji vypustil (závazné stanovisko EIA EIA, str. 7). Bez znalosti složení SKO nelze vyhodnotit ani plnění recyklačních cílů ve svozové oblasti (bod 2.4).

p) Výsledky kontinuálního měření emisí zveřejňovat na internetu průběžně (alespoň denní průměry) a výsledky jednorázových měření a rozborů škváry, popílku, půdy a vajec zveřejnit do 30 dnů od jejich obdržení.

Důvod: Požadavek I.9 č. 2 závazného stanoviska EIA ukládá zveřejňovat výsledky jen 1x ročně. Spolek Arnika požadoval transparentní zveřejnění nakládání s toxickým popelem (posudek EIA, str. 41). Rychlé zveřejnění umožní veřejnosti i úřadům včasnou kontrolu.

q) Svoz odpadu a odvoz škváry a popílku provádět jen v denní době (6:00-22:00) a trasy navrhnout tak, aby nevedly kolem výpočtového bodu č. 2.

Důvod: U výpočtového bodu č. 2 jsou již nyní překročeny prahové hodnoty pro obtěžování hlukem z dopravy a rušení spánku (závazné stanovisko EIA, str. 9) a spalovna bude dopravu dále generovat.

2.8. K závaznému stanovisku EIA: návrhy na změny uložených požadavků

Podkladem pro vydání povolení je mj. souhlasné závazné stanovisko EIA KÚ v Jihlavě ze dne **10. 2. 2025, č. j. KUJI 13716/2025, OZPZ 651/2024 MI**, jehož 11 požadavků (mimo č. 4) je součástí podmínky č. 27 povolení: 3 pro fázi přípravy, 1 pro fázi realizace, 5 pro fázi provozu a 2 pro sledování provozu (viz str. 8-10 povolení).

Děti Země žádají, aby v rámci přezkumu zákonnosti a správnosti závazného stanoviska EIA ze dne **10. 2. 2025** postupem dle § 149 odst. 7 správního řádu byly některé požadavky změněny, neboť je nelze považovat za jednoznačné, vymahatelné a prospěšné pro důslednou ochranu ŽP.

Děti Země navrhuje změnit požadavek č. 6 a č. 8. závazného stanoviska EIA níže uvedeným způsobem.

2.8.1. návrh na změnu požadavku č. 6

Požadavek č. 6 závazného stanoviska EIA uvádí následující:

„6. Při zpracování provozních řádů (odpady, ovzduší) se zabývat následujícími opatřeními:

- *provádět kontrolu SKO před jeho homogenizací s cílem zabránit vnesení výbušného nebo samoiniciovatelného materiálu do bunkru a následné homogenizace;*
- *vyločit technologickými i organizačními opatřeními nahromadění nespáleného materiálu v peci;*
- *zabránit spontánnímu vniknutí velkého množství hořlavého výbušného prachu do spalovacího prostoru, kdy by mohlo dojít k místní explozivní iniciaci prachovzdušné směsi, pokud se vyskytnou nebezpečné práškovité hmoty, pak tyto dávkovat do pece ovlhčené;*
- *periodickými kontrolami zajistit, aby bezpečnostní prvky byly trvale funkční (např. regulace přívodu vzduchu, odtahu spalín, dávkování spalovaného materiálu, dávkování detoxikačních aditiv, záložní napájení el. proudem, apod.);*
- *pravidelně kontrolovat integritu procesních a skladovacích zařízení (spalovací zařízení, parní kotel, zásobníky kondenzátu), rozvaděčů páry a potrubních tras.“*

Z obsahu požadavku č. 6 závazného stanoviska EIA vyplývá, že při zpracování provozního řádu se má dát důraz (a) na provádění kontrol SKO..., (b) na vyloučení hromadění nespáleného materiálu, (c) na zabránění vniknutí výbušného prachu do spalovacího prostoru, (d) na vytvoření periodických kontrol k zajištění bezpečného fungování různých technologických prvků spalování a (e) na pravidelné kontrolování integrity celého systému nakládání se SKO, s jeho spalováním a s odvozem zbytku ze spalovny.

Podle Děti Země je výše uvedených pět zásad požadavku č. 6 závazného stanoviska EIA pro zpracování provozních řádů příliš obecných, takže nemusí dojít ke splnění účelu procesu EIA a k zajištění kvalitní ochrany veřejného zdraví, resp. bezpečného a zákonného nakládání se SKO před jeho spalováním ve spalovně, během něj i po něm.

Návrh Děti Země na změnu požadavku č. 6, který by měl být doplněn o postupy a četnosti kontrol, přičemž jde o náměty, které lze z věcného a právního hlediska upravit tak, aby bylo zachováno jejich jádro (podstata):

„6. Při zpracování provozních řádů (odpady, ovzduší) se zabývat následujícími opatřeními:

- provádět kontrolu SKO před jeho homogenizací s cílem zabránit vnesení výbušného nebo samoiniciovatelného materiálu do bunkru a následné homogenizace, a to vstupní kontrolou každé dodávky (vážení, vizuální kontrola při vykládce, detekce radioaktivity na vjezdu) a namátkovým rozbořem složení SKO nejméně 1x za čtvrtletí; odmítnuté dodávky a nalezené nebezpečné odpady evidovat v provozním deníku;
- vyloučit technologickými i organizačními opatřeními nahromadění nespáleného materiálu v peci, a to průběžným sledováním teploty v dohořivací komoře (min. 850 °C po dobu 2 s) a stanovením nespálených látek ve škváře (TOC méně než 3 % nebo ztráta žháním méně než 5 % hmotnosti sušiny) nejméně 1x za 3 měsíce;
- zabránit spontánnímu vniknutí velkého množství hořlavého výbušného prachu do spalovacího prostoru, kdy by mohlo dojít k místní explozivní iniciaci prachovzdušné směsi; pokud se vyskytnou nebezpečné práškovité hmoty, pak tyto dávkovat do pece ovlhčené; práškové sorbenty skladovat výhradně v uzavřených silech s filtry a v bunkru provozovat automatickou detekci teploty, kouře a CO;
- periodickými kontrolami nejméně 1x měsíčně (a revizemi dle pokynů výrobce) zajistit, aby bezpečnostní prvky byly trvale funkční (např. regulace přívodu vzduchu, odtahu spalin, dávkování spalovaného materiálu, dávkování detoxikačních aditiv, záložní napájení el. proudem apod.); výsledky kontrol zapisovat do provozního deníku a při poruše zařízení ke snižování emisí nebo automatizovaného měřicího systému zastavit přísun odpadu nejpozději do 4 hodin;
- pravidelně, nejméně 1x ročně, kontrolovat integritu procesních a skladovacích zařízení (spalovací zařízení, parní kotel, zásobníky kondenzátu), rozvaděčů páry a potrubních tras, a dále nepropustnost podlah a jímek v bunkru, ve škvárovém hospodářství a v síle popílku;
- zpracovat a dodržovat plán řízení jiných než běžných provozních podmínek (OTNOC) dle BAT 18, včetně monitoringu emisí při najíždění a odstavování kotle.“

Důvod: Požadavek č. 6 v dosavadní podobě jen vyjmenovává cíle („provádět kontrolu“, „vyloučit“, „pravidelně kontrolovat“), ale nestanoví jejich četnost, způsob ani měřítko splnění, takže je nekontrolovatelný a nevymahatelný. Navržené doplnění vychází z technického řešení v dokumentaci EIA a ze závěrů o BAT, k jejichž plnění se oznamovatel zavázal (požadavek č. 1), a nepředstavuje pro provozovatele nepřiměřenou zátěž. Zejména kontrola nespálených látek ve škváře a plán OTNOC přímo souvisejí s emisemi PCDD/F a s bezpečností dalšího využití škváry (body 2.1.2 a 2.2).

2.8.2. návrh na změnu požadavku č. 8

Požadavek č. 8 závazného stanoviska EIA uvádí následující:

„8. V rámci zkušebního provozu bude provedeno v denní a noční době měření hluku z technologických zdrojů multivalivového kotle v chráněném venkovním prostoru nejbližších obytných objektů. Výběr měřicích míst bude konzultován s Krajskou hygienickou stanicí. V případě prokázání překročení hygienických limitů hluku z areálu oznamovatele budou provedena dodatečná protihluková opatření.“

Z obsahu požadavku č. 8 závazného stanoviska EIA vyplývá, že během zkušebního provozu má dojít pouze k 1 měření intenzit hluku provozované spalovny na okolí.

Podle názoru Děti Země je toto 1 měření málo a navíc není jednoznačné, že příp. náprava bude provedena do konce zkušebního období délky 1 roku. Děti Země proto navrhuje požadavek č. 8 změnit tak, aby z něho bylo zřejmé, do jaké konkrétní doby bude nutné měření provést (do 3 měsíců od zahájení zkušebního provozu, takže se doba měření nebude protahovat) a že v případě zjištění nadlimitních intenzit bude nutné provést nápravná opatření a provést min. druhé měření do skončení zkušebního provozu.

Touto změnou bude jednoznačné, kdy a co se má během zkušebního provozu provádět, takže bude prokazatelně zaručeno, že na konci ročního zkušebního provozu bude spalovna splňovat limity intenzit hluku.

Návrh Děti Země na změnu požadavku č. 8, který představuje námět, který lze z věcného a právního hlediska upravit tak, aby bylo zachováno jeho jádro (podstata):

8. V rámci zkušebního provozu bude **do 3 měsíců od zahájení zkušebního provozu** provedeno v denní a noční době měření hluku z technologických zdrojů multipalivového kotle v chráněném venkovním prostoru nejbližších obytných objektů. Výběr měřicích míst bude konzultován s Krajskou hygienickou stanicí. V případě prokázání překročení hygienických limitů hluku z areálu oznamovatele **budou bezodkladně provedena dodatečná protihluková opatření a nejpozději 1 měsíc před skončením zkušebního provozu bude provedeno opakované měření hluku. Měření budou provedena při provozu kotle na jmenovitý výkon a alespoň jedno z nich v letním období za současného provozu vzduchových chladičů (maření tepla). Výsledky prokazující splnění hygienických limitů budou do konce zkušebního provozu předloženy stavebnímu úřadu a Krajské hygienické stanici.**“

RNDr. Miroslav Patrik
statutární zástupce klubu

Tento dopis byl zaslán e-mailem z adresy dz.brno@ecn.cz a podepsán elektronicky zaručeným podpisem. Kvalifikovaný certifikát sériového čísla 24598346 vydala Certifikační autorita PostSignum Qualified CA 4 (ověření osobních certifikátů na https://www.postsignum.cz/certifikaty_uzivatelu.html).

Ověřovací doložka změny datového formátu dokumentu v digitální podobě:

Popis, označení vstupu: desues2A1396A

Hash vstupu: sha256: 8A 1E A2 0C D3 27 06 87 39 EE 5A D3 30 3A B4
49 E5 EB 8E CE 9D B8 71 28 EF 0C 29 65 BF 23 1B 6C

Potvrzujeme, že tento dokument vznikl změnou datového formátu Acrobat PDF 1.5 - Portable Document Format vstupního dokumentu do výstupního datového formátu PDF/A. Tento dokument se doslovně shoduje s obsahem vstupu.

Tímto převodem se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů v dokumentu obsažených a jejich soulad s právními předpisy.

Provedl: Provedeno automatizovaně systémem ESSL

Subjekt: Dopravní a energetický stavební úřad, Nábřeží Ludvíka
Svobody 1222/12, 11000 Praha 1, Česká republika

Datum vyhotovení: 2. 10. 2026 11:02:28